

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomová práce: Obraz právníků ve filmu
Autor: Vojtěch Panáček
Školitel: JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.
Oponent: Mgr. Tomáš Friedel, Ph.D.

Vyjádření oponenta:

Tématu *Law and Literature* (potažmo *Law and Film*) se v posledních několika letech dostává čím dál větší pozornosti, a je jistě v pořádku, že tato je mu věnována i diplomanty Právnické fakulty UK. Věřím, že za zpracováním práce *Obraz právníků ve filmu* stál skutečný zájem o problematiku a že její zpracování si vyžádalo desítky hodin činnosti. S lítostí ovšem musím konstatovat, že předkládaný text téměř neodpovídá požadavkům kladeným na kvalifikační práci diplomovou.

V první řadě je dílu třeba vytknout, že naprosto opomíjí uvedení jakékoli metodologie, které je v odborném textu, a to alespoň v základní míře, nezbytné. Čtenář se tak nedozví, co je výzkumnou otázkou, stejně jako nechápe, jakým způsobem byly vybrány popisované filmy a čeho má být prací dosaženo. Na str. 1 se dočítáme, že „*Trvalo opravdu dlouho, než jsem objevil film, který se mi líbil a dal se zahrnout do téhle práce. Nakonec se mi myslím podařilo najít zajímavé filmy a většina zde obsažená opravdu stojí za zhlédnutí...*“; jde tedy o filmy, které se autorovi líbily a přišly zajímavé? Nabízí se tak další otázka: Z jakých důvodů se vybrané filmy autorovi líbily? Šlo o způsob zpracování? Téma, kterému se věnují? Herecké výkony a obsazení? Jako oponenta mne však nejvíce pálí otázka formulována následovně: Postačuje pro zpracování odborné práce materiál vybraný na základě kritérií líbivosti a zajímavosti? Je třeba souhlasit s autorem, že problematika zpracovaná v odborné práci by měla v první řadě zajímat autora samotného. (Str. 3 „*A já mám zato [sic], že aby mělo smysl o něčem psát, tak k tomu prostě nějaký vztah mít musím.*“.) Nelze ovšem souhlasit s tím, že vše, co zajímá autora, může být bez dalšího považováno za látku vhodnou ke zpracování odborné práce. K orientaci v metodologii nepomáhají ani stručné odkazy na různé seznamy filmů o právu a právnících ze str. 3. Odkaz pouze ukazuje, že autor o seznamech slyšel. Čtenář ale nezbytně potřebuje vědět, jak/jestli se seznamy a jejich způsobem vzniku autor dále pracoval. Problematické je i dělení filmů dle oborů práva na těžké straně. Má čtenář pracovat se všemi kategoriemi jako rovnocennými? Jestli ano, zdá se podivné, že by „právo odškodnění“ (je-li vůbec možno považovat ho za obor práva) stálo na stejné úrovni jako právo trestní. Pokud kategorie rovnocenné nejsou, z jakého důvodu nedochází k další kategorizaci oborů práva trestního (přínejmenším procesní a hmotné) a práva ústavního (například organické a lidskoprávní)?

Dalším výrazným nedostatkem je absence zasazení práce do probíhajícího odborného diskursu. Má-li odborná práce být prací odbornou, je nezbytné, aby autor osvědčil schopnost

pracovat s odbornými texty jiných autorů a prokázal, že je s to vyhledávat v odborné literatuře a orientovat se v odborné diskusi. Obor *Law and Film* je přitom pokrýván nejen zahraničními autory, ale čím dál tím více i autory tuzemskými. Z českých píšících jmenujme především Martina Škopa (ŠKOP, Martin. *Právo a vášeň: jazyk, příběh, interpretace*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 205 s. či ŠKOP, Martin. *...právo, jazyk a příběh*. Praha: Auditorium, 2013, 182 s.) či nedávno publikovanou monografii editorů Jana Kysely a Michala Urbana (KYSELA, Jan a Michal URBAN (eds.). *Literatura a film jako zrcadlo práva a právníků*. Praha: Leges, 2017, 224 s.). S výjimkou jednoho odborného článku však žádný relevantní odborný zdroj v práci nenalezneme. Přitom seznámení se s tvorbou ostatních není samoučelné. Autor jím vstupuje do diskuse – byť vedené písemně – ve které své závěry a dojmy musí konfrontovat se závěry a dojmy ostatních. V první řadě tak nemusí objevovat již objevené, v druhé řadě musí vlastní i cizí stanoviska kriticky zhodnotit, důkladně odůvodnit. Vysloveně paradoxně pak působí skutečnost, že autor cituje *blogový příspěvek* Jakuba Drápal a opomíjí přitom Drápalovu odbornou práci na dané téma (Drápal, Jakub a Urban, Michal. *Právo a film. Lze je propojit ve výuce práva na právnických fakultách? Jurisprudence*. 2016. s. 27-37, respektive podobný text stejných autorů v monografii výše). Shodou okolností tím opomíjí i relevantní práci vlastního školitele. Za nedostatečné považují, že autor při definování termínu *právní vědomí* využívá diplomovou práci kolegyně z Právnické fakulty MUNI. (V čem je uvedená definice tak výjimečná, že ji autor upřednostňuje před definicemi uvedenými do diskursu odborníky a odbornicemi teorie práva?) Z řečeného nezbývá než usuzovat, že autor žádnou rešerši relevantní literatury neprovedl nebo ji provedl nesmírně ledabyle.

I k formální stránce lze vznést řadu připomínek. Jazyk práce místy přinejmenším hovorový či spíše blogový. (Str. 10 „...což mimo touhy nezakrývat zázrak, kterým je lidské tělo u něj vede k...“; str. 12 „*Soustředí se plně na své plány na ovládnutí světa a na právo mu tak nezbyvá příliš času.*“; str. 51 „...a jako takový malý bonus si ke konci filmu přidá ještě znásilnění.“ či str. 53 „...maximalizuje viktimizaci hlavní postavy, která se zřejmě narodila pod velmi nešťastnou hvězdou falického tvaru.“) Text také obsahuje řadu typografických a obdobných nedostatků. (Např. už na stránce s prohlášením chybí mezera „142 228znaků“; generovaný obsah hlásí několikrát „Chyba! Záložka není definována“; nedbale je pracováno s odsazením odstavců, kdy místy odstavec začíná odsazením, místy nikoli, např. str. 14 an.; str. 56 jedna z několika chybějících čárek „...pomezi práva a sociologie o které...“; nerozlišování užití příslovce *nato* a zájmena a předložky *na to*, např. na str. 58 či str. 64 kde jsou klíčová slova psána v angličtině, avšak uvozena českým „Klíčová slova“.)

Na druhou autorovi nelze upřít postřeh při analýze příběhů (např. str. 8 vývoj vztahu Erin k zaměstnání a potomkům) a invenci (např. ne nepřiléhavé zamyšlení o vlivu filmu na vnímání práva veřejností, které svědčí o autorově schopnosti analýzy skutečnosti; které by ovšem bylo bývalo bylo ještě cennější, pokud by se v něm autor vypořádal např. se známým CSI efektem). Potenciál tématu a autora se tedy místy v práci vyjeví, bohužel však s intenzitou spíše slabou.

Z řečeného vyplývá, že jsem připraven práci nedoporučit k obhajobě. S přihlédnutím ke světlým momentům práce si však svedu představit obhajobu práce natolik kvalitní, že by bylo možné ji v posledku hodnotit jako dobrou. Autorovi proto doporučuji, aby se ve své obhajobě zaměřil především na následující oblasti:

a) Autor by měl prokázat schopnost rigoróznějšího metodologického uvažování. Nejlépe na jím vybraném vzorku filmů.

b) Autor by měl prokázat schopnost kontextualizace své práce v odborném diskursu, a to především pro oblast uvedenou výše jako a) a dále pro závěry, které autor v práci pojmenovává jako „*Hlubší analýzu*“.

V Nymburce dne 28. 8. 2018

Tomáš Friedel